UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Istorie și Filosofie
Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, 400084
Tel.: 0264 405 300 int.5275
Fax: 0264 405 326
hiphi@ubbcluj.ro
hiphi.ubbcluj.ro

UNIVERSITATEA „BABEŞ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ŞI FILOSOFIE
ŞCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ŞI STUDII DE SECURITATE

TEZĂ DE DOCTORAT
Rezumat

Conducător de doctorat:
Prof. DR. ABIL. Ivan Adrian Liviu

Student-doctorand:
TOMOIAGĂ (căs. Păușan) MELANIA

(2026)

UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Istorie și Filosofie
Str. M. Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, 400084
Tel.: 0264 405 300 int.5275
Fax: 0264 405 326
hiphi@ubbcluj.ro
hiphi.ubbcluj.ro

UNIVERSITATEA „BABEŞ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ŞI FILOSOFIE
ŞCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ŞI STUDII DE SECURITATE

Atașatul de afaceri interne între diplomație și aplicarea legii: rolul atașatului român de afaceri interne în arhitectura relațiilor internaționale

Conducător de doctorat:
Prof. DR.ABIL. Ivan Adrian Liviu

Student-doctorand:
Tomoiagă (căs. Păușan) Melania

(2026)

CUPRINS

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. Dimensiuni conceptuale și operaționale ale cooperării polițienești

1.1.Introducere în cooperarea polițienească: aspecte teoretice, cooperarea la nivel european și global

1.1.1.Cooperarea polițienească la nivel comunitar: cadrul JAI

1.1.1.Componente structurale și agenții specializate ale cooperării în UE

1.1.2.Regimul cooperării cu state terțe/non-UE

1.2.Cooperarea polițienească în România

1.2.1.Evolutia istorică și transformările cooperării polițienești in România

1.2.2.Instituții de relații internaționale și de cooperare polițienească la nivel național

1.3. Paradigme actuale ale cooperării polițienești: tipologii, instituții și activități specifice

1.3.1. Clasificarea activităților de cooperare polițienească

1.3.2. Delimitări conceptuale: cooperarea judiciară în materie penală

1.3.3. Perspective noi ale cooperării polițienești: cooperarea polițienească informală

1.3.4. Canale de cooperare polițienească

1.4.Concluzii

CAPITOLUL II. Revizuirea literaturii de specialitate și cadrul conceptual

2.1. Strategia de revizuire a literaturii de specialitate

2.2. Fundamentarea relațiilor internaționale în sfera afacerilor interne – dimensiuni teoretice și aplicative

2.2.1. Proiecții contemporane în relațiile internaționale și impactul asupra securității transfrontaliere

2.2.2. Relațiile internaționale în domeniul afacerilor interne

2.2.3. Obiectivele Ministerului Afacerilor Interne

2.2.4. Rolul instrumentelor juridice internaționale în domeniul afacerilor interne

2.3. Dinamica funcției de atașat de afaceri interne: de la reprezentare la cooperare operativă

2.3.1. Evoluția conceptului de atașat

2.3.2. Ataşatul de afaceri interne

2.3.3. Primele încercări internaționale de reglementare a statutului atașaților de afaceri interne

2.3.4. Ofițerul de legătură: atașat de interne?

2.3.5. Evoluția postului de atașat de afaceri interne în România

2.4. Modelul internațional al atașatului de afaceri interne - elemente de profil

2.5. Concluzii

CAPITOLUL III: Studiu de caz privind relațiile internaționale și cooperarea polițienească prin atașatul român de afaceri interne

3.1. Metodologia cercetării

3.2. Analiza documentelor: profilului atașatului român de afaceri interne

3.2.1. Interpretarea datelor obținute

3.2.1.1. Cadrul instituțional și organizatoric

Pașii premergători procesului de selecție

Procesul de selecție a candidaților

Mandatul atașatului de afaceri interne

Biroul atașatului de afaceri interne

Încetarea mandatului atașaților de interne

3.2.1.2. Profilul atașatului de afaceri interne

3.3. Interviurile individuale semi-structurate aplicate atașaților

3.3.1. Răspunsurile obținute în urma interviului

3.3.2. Analiza datelor obținute

3.4. Discuții finale

CONCLUZII

Bibliografie

ANEXE

Cuvinte cheie: diplomație, cooperare polițienească, ofițer de polie, afaceri interne, relații internaționale, JAI

INTRODUCERE

Societatea se schimbă în mod constant, trăim într-o eră a evoluțiilor în mai multe domenii: tehnologia se dezvoltă, revoluționând toate palierele vieții, dinamica relațiilor dintre state se modifică, iar percepția colectivă se schimbă. Evoluțiile conduc și la diversificarea mijloacelor infracționale, iar criminalitatea astăzi are caracter transnațional. Existența evenimentelor cu impact internațional, cum ar fi pandemia sau conflictele regionale, care generează situații de criză, fluxuri de refugiați, sau migrație ilegală, generează nevoia unui răspuns la nivel internațional, coordonat și integrat din partea autorităților.

În prezent, se acordă o atenție deosebită componentei de relații internaționale, deoarece parteneriatele bilaterale sau multilaterale, rețelele sau organizațiile internaționale de profil au un rol important în susținerea activității la nivel național a autorităților competente. În contextul prezentat mai sus, atașatul de afaceri interne ocupă o poziție semnificativă în calitate de liant între organizațiile internaționale de profil și autoritățile statului acreditant, ori între acestea și cele ale statului acreditar, fiind un bun cunoscător al sistemului de afaceri interne din ambele state, facilitând cooperarea internațională polițienească și contribuind la consolidarea relațiilor interstatale în domeniul afacerilor interne.

În România, funcția de atașat de afaceri interne nu este cercetată suficient la nivel academic, existând doar două lucrări care să trateze statutul acestuia: prima carte despre atașatul de afaceri interne a fost scrisă în anul 2005, iar a doua, constă într-o teză de doctorat, care a fost redactată în urmă cu 10 ani. De atunci au avut loc o serie de schimbări, atât la nivelul arhitecturii instituționale și legislative a Ministerului Afacerilor Interne, cât și la nivelul sistemului internațional. Deși la nivelul instituțional al Ministerului Afacerilor Interne funcția de atașat este standardizată prin fișele de post, nu există o cercetare științifică prin care acestea să fie analizate dintr-o perspectivă academică și care să fie corelate cu alte materiale, studii sau documente relevante pentru acest subiect. Nici la nivel legislativ lucrurile nu sunt mai clare în ceea ce privește profilul atașatului de afaceri interne, în special de când Ordinul Ministrului de Interne nr. 462 din 29.05.2003, singurul act normativ care reglementa profilul și activitatea atașatului de afaceri interne, a fost clasificat.

La nivel internațional și european, situația este similară în ceea ce privește acest subiect, lipsind atât la nivel academic, doctrinar cât și legislativ un cadru unitar care să abordeze în totalitate un profil al atașatului de afaceri interne. Singurul document legislativ care abordează subiectul atașatului de afaceri interne este Decizia 2003/170/JAI[1] completată prin Regulamentul (UE) 2019/1240 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind crearea unei rețele europene a ofițerilor de legătură în materie de imigrație.[2] Cele două acte legislative europene creează un cadru comun de folosire a ofițerilor de legătură, dar reglementează exclusiv utilizarea ofițerilor de legătură ai statelor membre UE în statele terțe sau în cadrul unor organizații internaționale,[3] și au aplicabilitate și pentru atașații de afaceri interne, însă nu trasează atribuții punctuale în sarcina acestora, nu stipulează în mod concret statutul acestora, ori profilul, constând în sarcini și îndatoriri, durata și condițiile mandatului, autoritate și jurisdicție, reguli de conduită, drepturi și beneficii, obligații.

Din punct de vedere științific, nu există o analiză concretă în care să fie cercetat instrumentul atașatului de afaceri interne din perspectiva contribuției pe care o are în consolidarea relațiilor internaționale și în facilitarea activităților de cooperare polițienească între ministerele de interne sau ministerele de profil din diferite state, deși instituția atașatului de afaceri interne se regăsește la nivelul multor țări europene și nu numai (Franța, Italia, Serbia, Bulgaria, Marea Britanie, SUA, Canada). Lipsa acestui profil standardizat și a unei analize științifice a acestuia în raport cu experiența concretă din teren a atașaților duce la o discrepanță între situația de fapt și aspectele teoretice existente.

Problema centrală de la care pornește această teză de doctorat este absența la nivel academic a unui cadru unitar care să reglementeze profilul atașatului de afaceri interne și rolul său în domeniul relațiilor internaționale, drept urmare, scopul acestei teze de doctorat este de a identifica rolul atașatului de afaceri interne în arhitectura relațiilor internaționale, în contextul în care cadrul de cooperare internațională este diferit în statele membre UE față de statele terțe.

---

[1] Consiliul Uniunii Europene, *Decizia 2003/170/JAI privind folosirea comună a ofițerilor de legătură detașați de autoritățile de aplicare a legii din statele membre din UE (2003)*, *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32003D0170> [accesat la data de 16.04.2025].

[2] Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, *Regulamentul (UE) 2019/1240 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind crearea unei rețele europene a ofițerilor de legătură în materie de imigrație (2019)*, *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32019R1240> [accesat la data de 16.04.2025].

[3] *Decizia 2003/170/JAI privind folosirea comună a ofițerilor de legătură.*

Așadar, întrebarea de cercetare formulată pentru a ghida demersul științific și pentru a evidenția problema de cercetare este: ”*Cum se configurează rolul atașatului român de afaceri interne în cadrul relațiilor internaționale, în raport cu cadrul de cooperare internațională specific statelor membre UE și al statelor terțe?”.*

Pentru a îndeplini scopul prezentei teze de doctorat, obiectivele propuse sunt:

1. Crearea profilului atașatului de afaceri interne, prin surprinderea celor două dimensiuni care rezultă din statutul său dual de polițist și diplomat;
2. identificarea diferențelor dintre atașații de afaceri interne acreditați în state UE și atașații acreditați în state terțe, pornind de la premisa că în statele UE cadrul de cooperare internațională este diferit față de cel al statelor non-UE.

Crearea profilului atașatului de afaceri interne este relevant pentru prezenta cercetare deoarece acoperă lacunele din revizuirea literaturii de specilitate și ajută la înțelegerea aprofundată a caracterului bivalent al funcției de atașat, în timp ce necesitatea diferențierii atașaților acreditați în state UE de cei acreditați în state terțe se justifică prin faptul că deja cadrele de cooperare internațională sunt diferite între statele UE – non-UE, iar prin trasarea unor linii clare între cele două tipuri de atașați poate fi completat profilul, ca fiind unul complex.

În scopul realizării obiectivelor propuse mai sus și pentru clarificarea întrebării de cercetare, teza este formată din două componente: pe de-o parte, considerente teoretice și revizuirea literaturii de specialitate, si pe de altă parte, componenta practică, ce constă într-un studiu de caz care are la bază atașatul român de afaceri interne. România este un caz relevant din acest punct de vedere deoarece, din punct de vedere geografic, se află la granița externă a Uniunii Europene și a NATO, contribuind la securitatea din interiorul acestor organizații. În plus, România își extinde rețeaua de reprezentare externă prin atașați de afaceri interne încă de la începutul anilor 2000, în contextul eforturilor de aderare la Uniunea Europeană. De altfel, atașatul român de afaceri interne a avut un rol important în aceste demersuri prin gestionarea fenomenlui infracțional din statele în care a fost acreditat, generat de comunitățile de români. Un exemplu mai recent în ceea ce privește rolul determinant al atașatului român de afaceri interne în domeniul relațiilor internaționale este aderarea României la Spațiul Schengen, context în care atașatul a avut o contribuție semnificativă în deblocarea anumitor situații care în final au dus la atingerea obiectivului de țară. Așadar, selecția cazului pentru acest studiu se justifică prin

aportul adus de către atașatul român de afaceri interne în domeniul relațiilor internaționale în ultimii 20 de ani, atașat care, de ce nu, se poate constitui într-un important punct de plecare inclusiv pentru viitoare politici sau standarde europene care reglementează statutul ori utilizarea atașaților de afaceri interne, documente și referințe care lipsesc în momentul de față și care sunt necesare.

În total, prezenta teză de doctorat este structurată pe trei capitole, dintre care două reprezintă cadrul conceptual și revizuira literaturii de specialitate, și un capitol constând în studiul de caz asupra atașatului român de afaceri interne.

Primul capitol, este fundamentat pe baza conceptului de cooperare polițienească și cuprinde aspecte referitoare la istoria cooperării polițienești, instituții, organisme și instrumente de cooperare la nivel național. În cadrul acestui capitol este conceptualizată și ideea de cooperare polițienească informală, un element de noutate în amteria cooperării polițienești, și există și elemente clare în baza cărora să se poată face distincția clară dintre cooperarea polițienească și cooperarea judiciară în materie penală, două concepte care sunt frecvent contopite în literatura de specialitate. Cel de-al doilea capitol începe prin conceptualizarea relațiilor internaționale în domeniul afacerilor interne, care, coroborate cu cadrul teoretic referitor la cooperarea polițienească au rolul de a crea contextul complet în care se desfășoară activitatea atașatului de afaceri interne, având în vedere faptul că statutul său dual (polițist și diplomat) comportă sarcini atât de ordin polițienesc, cât și diplomatic. De asemenea, capitolele de fundamentare teoretică ajută la crearea unei imagini de ansamblu asupra domeniului relațiilor internaționale în materie de afaceri interne și asupra conceptului de cooperare polițienească, pentru a înțelege unde se situează atașatul de afaceri interne în aceste concepte.

Cel de-al doilea capitol continuă cu revizuirea literaturii de specialitate, în care au fost identificate cele mai relevante surse cu privire la atașatul de afaceri interne, la nivel național și internațional. Astfel, în cadrul acestui capitol poate fi urmărită evoluția postului de atașat, precum și a postului de atașat de afaceri interne, atât la nivel internațional, cât și în România, iar prin revizuirea tuturor surselor identificate s-a putut evidenția și modul în care funcția de atașat de afaceri interne este integrată la nivelul altor ministere de interne. Mai mult decât atât, în urma revizuirii literaturii de specialitate, s-a putut identifica distincția clară dintre atașații de

afaceri interne și ofițerii de legătură, precum și dintre atașați și consilierii diplomatici din cadrul reprezentanțelor diplomatice ale României.

În cadrul celui de-al treilea capitol, respectiv cel referitor la studiul de caz privind atașatul român de afaceri interne, care reprezintă și partea practică a prezentei teze de doctorat, se poate regăsi metodologia aplicată în cadrul studiului de caz, precum și răspunsurile obținute în urma aplicării metodelor de cercetare și interpretarea datelor existente.

Metodologia selectată constă în aplicarea a două metode calitative de cercetare, respectiv analiza documentelor și analiza tematică înductivă. Analiza documentelor are la bază un total de 71 de documente administrative, cu regim intern, emise de către Ministerul Afacerilor Interne și care au legătură cu atașatul de afaceri interne. Aceste document constau în fișe de post sau adrese instituționale interne, iar analiza acestora a avut ca scop conturarea unui profil al atașatului de afaceri interne, în contextul în care acesta lipsește la nivel academic național și internațional și în lipsa căruia nu se poate analiza rolul pe care această categorie profesională îl are în domeniul relațiilor internaționale.

Pentru a completa profilul atașatului realizat la nivel instituțional prin analiza fișelor de post, s-a considerat necesară și colectarea de date empirice direct de la persoanele care desfășoară activitatea de atașat de afaceri interne. Astfel, cea de-a doua metodă de cercetare a constat în aplicarea unor interviuri individuale semi-structurate unui număr de 10 atașați de afaceri interne, cu scopul de a surprinde realitatea din practică. Eșantionul de 10 participanți este considerat a fi relevant ca urmare a faptului că la momentul derulării studiului, rețeaua de reprezentare externă prin atașați de afaceri interne ai Ministerului Afacerilor Interne a fost formată din 24 de ofițeri.

Interviurile s-au realizat în baza unui ghid de interviu, format din întrebări închise și deschise, care permit respondenților să își exprime propria opinie, în funcție de experiența personală, cu privire la întrebările care li se adresează. Întrebările au fost elaborate ținând cont de aspectele teoretice din primele două capitole și în baza concluziilor expuse în capitolul de revizuire a literaturii. Acesta conține 31 de întrebări și este structurat în 4 secțiuni, astfel:

- secțiunea I, alcătuită din 10 întrebări, adresate în scop de cunoaștere și pentru a contura cadrul general în care atașații își desfășoară activitatea;

- secțiunea II, alcătuită din 8 întrebări, care vizează componenta operațională a activității de atașat, respectiv componenta de cooperare polițienească;
- secțiunea III, care conține 9 întrebări ce vizează componenta diplomatică a activității atașatului de afaceri interne, respectiv componenta de relații internaționale;
- secțiunea IV, compusă din 4 întrebări de încheiere, concludente și care urmăresc identificarea perspectivelor, precum și a eventualelor recomandări;

Referitor la modul de redactare a întrebărilor există câteva clarificări cu privire la o serie de aspecte ce ar putea crea confuzii în rândul cititorilor. Termenul de ”relații internaționale” care se regăsește în întrebările din ghidul de interviu nu face referire la domeniul relațiilor internaționale în sens general, iar atașatul de afaceri interne nu este prezentat ca fiind un promotor sau facilitator al relațiilor bi/multilaterale ale României în general sau în toate domeniile de politică externă. Ci vizează exclusiv relațiile internaționale din perspectiva Ministerului Afacerilor Interne, respectiv componenta de afaceri interne (cooperare polițienească, combaterea criminalității transfrontaliere, migrația ilegală, situații de urgență) și activitățile care se pot desfășura de către atașatul de afaceri interne.

Alegerea interviului ca instrument de colectare a datelor se justifică prin natura pozitivistă a acestei lucrări, dar și prin rezultatele care se pot obține în cadrul acestuia. Interviul este o metodă de cercetare unde pot să fie colectate răspunsurile tuturor respondenților și care poate fi desfășurată și în format on-line, în contextul în care grupul țintă este format din atașați români de afaceri interne, care prin natura lor profesională, reprezintă o categorie de personal dispersată din punct de vedere geografic. Rezultatele așteptate în urma efectuării interviurilor sunt colectarea de informații suplimentare, care nu sunt regăsite în literatura de specialitate și nici în urma analizei documentelor, bazate pe experiența din teren a atașaților, astfel încât să contribuie la realizarea profilului atașatului de afaceri interne și la clarificarea întrebării de cercetare.

În urma efectuării interviurilor, datele obținute vor fi analizate prin analiza tematică inductivă. Pornind de la un eșantion prestabilit de profesioniști[4] (atașații români de afaceri interne) vor fi identificate răspunsuri relevante pentru cercetarea de față în baza datelor

[4] Francis Jedege, *Doing a PhD in the Social Sciences* (Routledge, 2021), p. 177

colectate. Temele pe baza cărora se va contura interpretarea datelor vor avea în vedere cadrul teoretic referitor la relațiile internaționale în domeniul afacerilor interne și cooperarea polițienească, dar și revizuirea literaturii și lacunele identificate.

De asemenea, la finalul capitolului trei există și o secțiune de discuții, care are rolul de a triangula rezultatele obținute cu aspectele menționate în cadrul teoretic și cu revizuirea literaturii de specialitate, precum și explorarea anumitor idei care reies din acest demers de triangulare.

În capitolul de concluzii sunt prezentate datele obținute în raport cu obiectivele, scopul tezei de doctorat și cu întrebarea de cercetare, limitările cercetării și direcțiile viitoare de cercetare în ceea ce privește subiectul atașatului de afaceri interne.

CONCLUZII

Scopul principal al acestei teze de doctorat a fost acela de a identifica rolul atașatului de afaceri interne îîn arhitectura relațiilor internaționale, în contextul în care cadrul de cooperare internațională este diferit în statele membre UE față de statele terțe. Pentru îndeplinirea acestui scop, obiectivele trasate au fost: crearea profilului atașatului de afaceri interne, prin surprinderea celor două dimensiuni care rezultă din statutul său dual de polițist și diplomat și identificarea diferențelor dintre atașații de afaceri interne acreditați în state UE și atașații acreditați în state terțe, pornind de la premisa că în statele UE cadrul de cooperare internațională este diferit față de cel al statelor non-UE.

În vederea îndeplinirii obiectivelor propuse, teza a fost divizată în două părți: pe de-o parte, cadrul teoretic și revizuirea literaturii, iar pe de altă parte, studiul de caz. Cadrul teoretic conturat în jurul conceptului de cooperare polițienească a evoluat în două direcții distincte: cooperarea în cadrul UE și cooperarea cu state terțe. În interiorul Uniunii Europene, noțiunea de cooperare polițienească se realizează în cadru JAI, și deși nu este complet integrată la nivelul Uniunii, există un cadru legislativ complex și bine definit format din acte legislative europene menite să ajute statele membre la uniformizarea legislațiilor naționale în materia cooperării cu scopul de a facilita activitățile specifice. Activitățile de cooperare polițienească desfășurate între statele membre se realizează, în principal, prin Europol în ceea ce privește cooperarea operativă, iar pe latura formării profesionale, cooperarea se realizează prin CEPOL.

Cooperarea polițienească cu statele terțe nu este reglementată într-un cadru unitar, similar JAI, ci se desfășoară pe bază de tratate, convenții, acorduri bilaterale sau multilaterale, care vizează punctual domeniile în care are loc cooperarea, iar canalul de cooperare utilizat este Interpol. De asemenea, Organizația Națiunilor Unite are un aport important în desfășurarea cooperării polițienești la nivel global, prin elaborarea și diseminarea standardelor referitoare la combaterea corupției, a traficului de droguri și de ființe umane, care pot fi integrate la nivelul fiecărui stat membru cu scopul de a facilitatea cooperarea polițienească.

În România, cooperarea polițienească se realizează prin Centrul de Cooperare Polițienească Internațională, singura structură la nivel național specializată în domeniul cooperării polițienești, aflată în cadrul IGPR din MAI. Elementele care alcătuiesc cooperarea polițienească sunt activitățile și canalele de cooperare, care se desfășoară în baza unor principii reglementate prin lege. Activitățile de cooperare polițienească constau în schimbul de informații, task force-uri și urmărirea transfrontalieră, iar canalele prin care se realizează aceste activități sunt: Unitatea Națională Europol, Biroul Național SIRENE, Biroul Național Interpol, Punctul Național Focal prin atașații de afaceri interne și ofițerii de legătură.

Conceptul de cooperare a fost actualizat prin introducerea unui nou tip de cooperare polițienească, respectiv cooperarea polițienească informală, un subiect care nu face obiectul cercetărilor academice, utilizat în practică și recunoscut ca element de noutate. Aceasta implică o serie de activități derulate fie înaintea activităților propriu-zise de cooperare sau în timpul acestora și a investigațiilor, și constau în discuții purtate cu profesioniștii din cadrul autorităților cu care sunt planificate activitățile de cooperare polițienească efectivă, fie pentru a pregăti cadrul de cooperare sau pentru a obține clarificări cu privire la procedura de urmat. Introducerea conceptului de cooperare polițienească informală în această teză de doctorat reprezintă relevanță în domeniul studiat, deoarece atașatul de afaceri interne, prin rețeaua de contacte din statul acreditar desfășoară și acest tip de cooperare polițienească, ajutând autoritățile din statul gazdă sau din statul acreditant cu informații, fără caracter judiciar sau probatoriu.

Pe de altă parte, relațiile internaționale în domeniul afacerilor interne se concentrează pe activități legate de combaterea crimei organizate, a traficului de persoane, droguri, arme, combaterea migrației ilegale și gestionarea situațiilor de urgență, derulate de către structurile de specialitate de relații internaționale din cadrul MAI. Aceste activități au la bază o serie de

obiective generale și specifice pe care MAI le-a stipulat în programul de guvernare sau în strategiile elaborate în vederea atingerii acestor obiective. De asemenea, relațiile de colaborare interstatale în domeniul afacerilor interne se fundamentează pe un set de tratate, acorduri, convenții, protocoale de cooperare bilaterale sau multilaterale și care vizează cooperarea în aspecte punctuale, spre exemplu: cooperarea prin schimbul de informații în combaterea traficului de droguri, cooperarea polițienească în securitatea frontierelor și combaterea migrației ilegale, ori cooperarea pe componenta de pregătire profesională în ceea ce privesc mijloacele investigative, ori dobândirea de competențe.

Necesitatea fundamentării teoretice a conceptelor de relații internaționale în domeniul afacerilor interne și de cooperare polițienească derivă din statutul dual al atașatului de afaceri interne, respectiv de polițist și de diplomat. Din perspectiva de polițist întreprinde activități din sfera cooperării polițienești: facilitarea schimbului de informații și sprijinirea derulării de activități operative comune între autoritățile statului gazdă și cele ale statului acreditant. Statutul de diplomat îi atribuie atașatului prerogative de reprezentare, care constau în facilitarea dialogului între instituții, promovarea intereselor MAI, reprezentarea ministerului la întruniri internaționale, conferințe sau discuții bilaterale, contribuind în final la consolidarea relațiilor dintre state în domeniul afacerilor interne. Cunoașterea aprofundată a dimensiunilor de relații internaționale și de cooperare polițienească sprijină înțelegerea profilului atașatului de afaceri interne și contextul în care acesta își desfășoară activitatea în timpul misiunii.

Revizuirea literaturii de specialitate a fost realizată în scopul stabilirii limitelor cunoașterii în ceea ce privește subiectul atașatului de afaceri interne, atât la nivel național, cât și internațional. Demersul de revizuire a evidențiat evoluția conceptului de atașat, a postului de atașat de afaceri interne în România, precum și primele încercări de regelementare a statutului atașaților de afaceri interne la nivel internațional.

De asemenea, s-a putut remarca faptul că subiectul atașatului de afaceri interne este unul insuficient studiat prin instrumente științifice, lipsind cercetări academice atât la nivel internațional, cât și național. La nivel național, există doar două lucrări care tratează subiectul atașatului român de afaceri interne, una din anul 2005, iar cealaltă din anul 2011. Deși cele două lucrări abordează subiectul din aceeași perspectivă și reprezintă contribuții importante pentru

domeniul relațiilor internaționale și al cooperării polițienești, totuși a fost nevoie ca prin prezentul demers științific statutul și rolul atașatului de afaceri interne să fie aduse în actualitate.

În urma revizuirii surselor disponibile referitoare la atașatul de afaceri interne, s-a putut contura profilul de atașat de afaceri interne și modul în care această funcție este integrată în ministerele de interne din alte țări, atât europene, cât și din afara Uniunii. Țările care au făcut obiectul acestei analize au fost selectate după următoarele criterii: membru UE/stat terț (SUA, Canada), stat aflat în vecinătate/stat îndepărtat (Marea Britanie), statele de la care s-a preluat modelul atașatului (Italia și Spania), statele cu cele mai extinse rețele de atașați de afaceri interne (Franța). Analiza profilului de atașat de afaceri interne din aceste state a indicat faptul că, deși atașatul are titulatură distinctă în funcție de stat (Italia – oficiali de legătură; Franța – atașați de securitate internă; Marea Britanie – ofițer de legătură; Spania – atașat de interne), profilul este similar cu cel al atașatului român de afaceri interne, având atât statut de polițist, cât și de diplomat. Acest lucru semnifică faptul că funcția de atașat este standardizată la nivel internațional, chiar și în absența unei reglementări unitare concrete. Mai mult decât atât, revizuirea literaturii a permis delimitarea atașatului de afaceri interne de ofițerul de legătură, ca fiind două standarde ocupaționale cu atribuții similare în domeniul cooperării polițienești.

În urma revizuirii literaturii de specialitate au fost identificate două lacune: prima are în vedere distincția între atașații acreditați în state UE și cei acreditați în state terțe și a doua are în vedere lipsa de rapoarte oficiale sau a unor documente ori instrumente care să creioneze profilul atașaului de afaceri interne, prin includerea ambelor dimensiuni ale funcției, respectiv dimensiunea diplomatică și cea de cooperare polițienească.

. Necesitatea distincției între atașații acreditați în state UE și cei acreditați în state terțe rezidă în urma cadrului teoretic, din care rezultă faptul că statele UE au un cadrul de cooperare polițienească diferit față de statele terțe. Cadrul de cooperare internațională face referire la totalitatea mecanismelor de cooperare polițienească și a reglementărilor naționale, bilaterale, multilaterale sau internaționale în materia afacerilor interne. De asemenea, cooperarea internațională face referire atât la cooperare de ordin operativ, cât și cooperare la nivel diplomatic. Așa cum reiese din capitolul referitor la cooperarea polițienească fundamentată teoretic, cooperarea cu statele UE se desfășoară în baza unor reglementări unitare la nivel european, prin canalele Europol și SIRENE, și prin baze de date securizate, precum, SIENA sau

SIS. În cadrul UE, cooperarea polițienească extinsă, constând în cooperarea neoperativă pe chestiuni legate de pregătirea profesională, schimbul de practici, se derulează prin agenții special create în scopul facilitării cooperării pe acest palier, cum ar fi CEPOL.

La nivelul statelor terțe, în schimb, nu există reglementări similare celor europene, care să se aplice la nivelul unui grup specific de state, cum este exemplul JAI sau pachetul de acte normative europene compus din directive, recomandări, decizii, regulamente care vizează diverse laturi ale cooperării polițienești. În interacțiunea cu statele terțe, cooperarea se fundamentează în principal în baza convențiilor internaționale în domeniu, cum ar fi convențiile ONU privind combaterea crimei organizate transnaționale ori împotriva corupției. La acestea se adaugă prevederile tratatelor și a documentelor de cooperare internațională, bilaterale sau multilaterale. Cooperarea cu state din afara UE se realizează prin două canale: Interpol sau atașații de afaceri interne/ofițerii de legătură. De asemenea, se are în vedere faptul că statele UE se raportează într-o manieră diferită la cooperarea cu statele din afara Uniunii, față de cooperarea cu alte state membre, în sensul acordării unei atenții mai sporite în schimbul de informații și în interacțiunile cu autoritățile din statele terțe. Acest lucru este stipulat la nivelul legislației naționale și ajută la construirea premise conform căreia statele UE au un cadru de cooperare polițienească diferit față de cel al statelor non-UE.

Pe baza lacunelor identificate în urma revizuirii literaturii se are în vedere întrebarea de cercetare: *Cum se configurează rolul atașatului român de afaceri interne în cadrul relațiilor internaționale, în raport cu cadrul de cooperare internațională specific statelor membre UE și al statelor terțe?* Rezultatele așteptate în urma formulării întrebării de cercetare au în vedere: identificarea punctuală a activităților operaționale și neoperaționale din activitatea atașaților, conturarea întregului profil al atașatului de afaceri interne, elementele care fac diferența între atașații acreditați în state UE și cei acreditați în state terțe, identificarea limitărilor, obiectivelor, mecanismelor de gestionare a activităților și aspectele insuficient explorate specifice statelor UE/statelor terțe.

Pentru a răspunde la întrebarea de cercetare și pentru a putea îndeplini cele două obiective ale prezentei lucrări, au fost utilizate două tipuri de date: date existente, așa cum au reieșit acestea din fișele de post și din alte documente administrative, și date produse prin

efectuarea de interviuri individuale semi-structurate. Aceste date au fost analizate prin analiza documentelor și prin analiza tematică inductivă.

În urma analizei documentelor administrative, s-au evidențiat următoarele elemente care compun întreg profilul de atașat: procesul de selecție, acreditarea, mandatul, atribuții și abilități, încetarea mandatului. Anunțurile de selecție în vederea ocupării unui post de atașat de afaceri interne se adresează ofițerilor din cadrul MAI, care au gradul de minim inspector principal sau căpitan. Pentru a putea participa la procesul de selecție, persoana interesată trebuie să facă parte din rezerva de reprezentare externă a MAI, iar dacă această condiție nu este îndeplinită, se impune parcurgerea cursului de pregătire de bază pentru atașații de afaceri interne sau ofițerii de legătură. Ofițerul din cadrul MAI care constată că îndeplinește aceste condiții, precum și condiția referitoare la vechimea de minim 7 ani în cadrul MAI, poate să participe la procesul de selecție. Acest proces este format din trei etape: prima etapă constă în depunerea dosarului și evaluarea acestuia, cea de-a doua etapă constă în susținerea interviului de cunoaștere în fața unei comisii, iar cea de-a treia etapă este reprezentată de selecția făcută de către ministrul afacerilor interne.

Candidatul selectat în vederea ocupării unei funcții de atașat de afaceri interne, înainte de trimiterea ocupării postului, urmează un program de formare profesională, susținut de specialiști din cadrul MAI și din cadrul MAE. După finalizarea etapei de pregătire, urmează procedura de acreditare și încredințarea mandatului, care are o durată de 4 ani, cu posibilitatea de prelungire. Pe durata desfășurării misiunii, atașatul de afaceri interne se subordonează Direcției Generale de Afaceri Europene, Schengen și Relații Internaționale, din cadrul MAI, iar din punct de vedere funcțional, șefului misiunii diplomatice în care își desfășoară activitatea, iar activitatea de cooperare polițienească operativă este coordonată de către CCPI. Biroul atașatului de afaceri interne se află în cadrul ambasadei/oficiului consular al României în statul acreditar.

Atribuțiile atașatului de afaceri interne se împart în două categorii: atribuții operaționale și atribuții de reprezentare. Atribuțiile operaționale constau în soluționarea cererilor de asistență polițienească, facilitarea schimbului de informații între autoritățile competente din statul acreditar și statul acreditant, participarea la acțiuni operative, coordonarea SSO, îndeplinirea responsabilităților specifice ofițerilor de migrație și participarea la activitățile cu caracter judiciar. În legătură cu aceste atribuții de ordin operativ, atașatul are și responsabilitatea de a

urmări starea fenomenului infracțional din statul gazdă. Funcția de reprezentare a atașatului de afaceri interne se realizează prin următoarele atribuții neoperative: participarea la conferințe, seminare, simpozioane, reprezentarea MAI la aceste evenimente și la întâlniri și grupuri de lucru de interes. Aceste atribuții sunt completate de activitatea de consiliere a șefului misiunii pe chestiuni din sfera afacerilor interne, urmărirea evoluției legislației referitoare la subiecte de interes și de sprijinirea cetățenilor români în probleme cu caracter polițienesc.

În construirea profilului atașatului de afaceri interne, se adaugă și aptitudinile necesare, iar acestea constau în aptitudini manageriale, capacitate de sinteză și analiză, capacitatea de a fi un bun analist de informații, de comunicare scrisă și orală într-o limbă străină, inteligență emoțională, la care se adaugă rigurozitatea, seriozitatea, și principiile de etică profesională și personală. De asemenea, tot din analiza documentelor administrative, nu rezultă o diferențiere între atașații de afaceri interne acreditați în state UE și cei acreditați în state terțe, ci se poate face maxim o diferențiere la nivelul fișelor de post între atașații acreditați în state și cei acreditați pe lângă organizații internționale. Totuși, aceste diferențe nu sunt semnificative și constau doar în înlocuirea activităților din sfera cooperării polițienești cu activități de sprijinire a ministerului în ceea ceprivește participarea la misiuni internaționale.

Pentru atingerea primului obiectiv constând în completarea profilului atașatului de afaceri interne, dar și pentru atingerea celui de-al doilea obiectiv al cercetării, respectiv identificarea diferențelor dintre cele două categorii de atașați (UE/terți), prima metodă de cercetare a fost completată cu metoda interviului, cu scopul de a produce date empirice, care să completeze datele existente.

Rezultatele interviurilor au confirmat faptul că sitemele de cooperare polițienească internațională pot fi diferite de la statele UE la cele terțe. Conform *Figurilor nr. 3.7, 3.8, 3.9* și *3.14,* cadrul de cooperare polițienească al statelor membre UE este diferit de cel al statelor terțe. Acest lucru reiese din percepția respondenților în ceea ce privește limitările pe care le întâmpină în derularea mandatului, sfera activităților întreprinse, legislația statului acreditar și cadrul de cooperare polițienească în context general, cu referire la componenta operativă și neoperativă. În completarea acestor răspunsuri vin și noțiunile teoretice care se regăsesc în capitolul dedicat conceptului de cooperare polițienească internațională, din care reiese că statele UE au un cadru diferit de cooperare față de statele terțe. Termenul de *cadru de cooperare polițienească* în

prezenta teză de doctorat face referire la reglementările legislative și la canalele de cooperare polițienească. Astfel, în statele membre, cooperarea este reglementată prin legislația europeană și se desfășoară prin canelele de cooperare Europol și SIRENE, în timp ce în statele terțe, cooperarea este reglementată prin convenții, tratate internaționale, bilaterale sau multilaterale, iar activitățile de cooperare se desfășoară prin canalul Interpol ori al atașaților de afaceri interne sau al ofițerilor de legătură, sugerând o diferență între cele două categorii de state.

Din interpretarea datelor obținute prin interviu, reies și obiectivele atașaților de afaceri interne, menite să completeze profilul și să îndeplinească primul obiectiv la cercetării, iar acestea sunt: combaterea traficului de persoane, droguri, criminalității organizate, îmbunătățirea securității frontierelor și gestionarea migrației ilegale, însă nu reiese un tipar specific al statelor UE sau statelor terțe. Referitor la rolul specific pe componenta de relații internaționale și la modul în care contribuie la consolidarea relațiilor diplomatice dintre statul acreditar și statul gazdă, răspunsurile se concentrează pe rolul atașatului de reprezentant al MAI, consilier în cadrul misiunii diplomatice, promovarea intereselor MAI în spațiul de acreditare, identificarea de oportunități pentru MAI și facilitarea dialogului dintre factorii de decizie în cele două state. Din aceste răspunsuri nu rezultă un tipar specific statelor UE/statelor terțe. De asemenea, atașații de interne nu au identificat aspectele ale cooperării internaționale insuficient explorate, cu excepția domeniului digitalizării și al Inteligenței Artificiale sugerat de unul dintre respondenți, ceea ce înseamnă că nu se poate face o delimitare între atașații acreditați UE și cei acreditați în state terțe pe baza acestui element.

În ceea ce privește cel de-al doilea obiectiv, respectiv identificarea de elemente în baza cărora să se poată face delimitarea dintre atașații UE și cei acreditați în state terțe, se are în vedere faptul că această delimitare se poate realiza prin natura legislației și a limitărilor impuse de contextul în care se află statul acreditar raportat la Uniunea Europeană. Deși conform *Figurii nr. 4.5*, 60% dintre respondenți declară că activitatea lor diferă în funcție de statul în care sunt acreditați (UE/terț), din interpretarea datelor colectate nu reiese concret care sunt activitățile prin care se poate realiza această delimitare. Nu se poate face o delimitare între atașații acreditați în state UE și state terțe nici pe baza obiectivelor pe care le au, a rolului specific pe componenta de relații internaționale sau a domeniilor percepute ca nefiind suficient de explorate, astfel la întrebarea de cercetare este identificat un răspuns doar parțial.

Interpretarea datelor obținute evidențiază faptul că percepțiile în rândul atașaților de afaceri interne pot fi diferite cu privire la anumite aspecte, însă nu reiese concret dacă această caracteristică se datorează statului în care sunt acreditați. Percepția poate fi influențată și de nivelul de pregătire al atașatului sau de gradul de înțelegere al spațiului în care este acreditat, de specificul infracțiunilor gestionate, cât și de gradul de implicare în desfășurarea interviului.

Este important de menționat faptul că existența limitărilor și a diferențelor legislative atribuite neapartenenței statului acreditar la Uniunea Europeană nu sunt în măsură să limiteze activitatea atașatului de cooperare polițienească și de relații internaționale, ci doar să o îngreuneze. Fundamentarea teoretică din primele două capitole evidențiază faptul că statele membre UE au relații mai consolidate și pornesc de la un nivel de încredere mai ridicat, prin faptul că au obligația de transpunere legislația comunitară la nivel național și astfel au la dispoziție un cadru asemănător de cooperare pe toate palierele, inclusiv în domeniul afacerilor interne. Armonizarea legislativă la nivelul Uniunii Europene transformă diferențele dintre state, generate de identitatea națională a fiecăruia, în unele mai ușor de abordat și care se resimt mai puțin. Raportat la statele terțe, din afara Uniunii Europene, unde nu există un sistem comun de luare a deciziilor, bazat pe colaborarea dintre statele membre și instituțiile europene, procesul de construire de relații de încredere între state, pe baza cărora să se dezvolte cooperarea, se realizează printr-un proces mai lung. Asta nu înseamnă ca în afara UE diferențele legislative sunt majore, și deși ele există, nu sunt în măsură să influențeze finalitatea activităților de cooperare polițienească sau atingerea obiectivelor propuse în mandatul atașatului, și nici nu împiedică realizarea cooperării internaționale în materie de afaceri interne, indiferent dacă vorbim despre cooperarea operativă sau neoperativă.

Acest argument se fundamentează pe baza proiectelor care s-au concretizat între ministerele de interne, dar și la nivel de țară, facilitate de către atașați. Aceste proiecte sunt relevante pentru prezentul demers științific, întrucât evidențiază nu doar faptul că elementele în baza cărora se poate face diferențierea dintre atașați, respectiv diferențe de ordin legislativ, birocrația excesivă și dificultățiile în realizarea schimbului de date nu sunt în măsură să impieteze asupra rezultatelor atașaților și asupra rolului lor în domeniul relațiilor internaționale, ci și aportul adus de către atașați în cooperarea polițienească, prin acțiunile operative și prin parteneriatele finanțate prin fonduri europene sau de altă natură, care vizează pregătirea continuă

a personalului sau schimbul de bune practici. De asemenea, proiectele comune facilitate prin atașatul de afaceri interne contribuie la consolidarea relațiilor diplomatice dintre state, indiferent de apartenența la Uniunea Europeană.

Rezultatele obținute în urma analizei documentelor, coroborate cu cele obținute prin analiza tmeatică inductivă în baza datelor colectate prin interviu au facilitat îndeplinirea primului obiectiv, respectiv realizarea profilului atașatului de afaceri interne. Datele obținute prin interviuri au contribuit la completarea profilului de atașat realizat în urma analizei documentelor și la clarificarea întrebării de cercetare. Acestea indică faptul că, deși nu sunt suficiente cercetări academice și reglementări internaționale legate de acest subiect, profilul atașatului de afaceri interne s-a putut contura datorită celor două metode de cercetare utilizate, ce au facilitat identificarea tuturor caracteristicilor acestui profil, care poate fi considerat omogen și standardizat la nivelul fișelor de post, dar și în practică.

Cel de-al doilea obiectiv a fost și el atins, prin aceea că au fost identificate elemente în baza cărora să se poată face distincția dintre atașații acreditați în state UE și cei acreditați în state terțe, aceste element constând în: diferențe legislative, birocrație excesivă și dificultăți în facilitarea schimbului de date. Cu toate acestea, din analiza datelor empirice, s-a constatat faptul că aceste elemente nu sunt în măsură să aducă modificări semnifcative profilului atașatului de afaceri interne în profunzime.

În ceea ce privește răspsunul la întrebarea de cercetare, se poate afirma faptul că atașatul de afaceri interne nu trebuie privit exclusiv din calitatea de polițist, ci și din aceea de diplomat. Acesta întreprinde activități de ordin operativ, de tipul facilitării schimbului de informații și sprijinirea derulării de activități operative comune între autoritățile statului gazdă și cele ale statului acreditant, cât și activități de reprezentare, care constau în facilitarea dialogului între instituții, promovarea intereselor MAI, reprezentarea ministerului la întruniri internaționale, conferințe sau discuții bilaterale, contribuind în final la consolidarea relațiilor dintre state în domeniul afacerilor interne. Astfel, statutul atașatului de afaceri interne este unul bivalent, iar atribuțiilor menționate, li se adaugă o serie de competențe și de aptitudini care să contribuie la conturarea profilului ideal de atașat de afaceri interne, astfel încât acesta să poată gestiona atribuțiile ce îi revin în funcție de caracteristicile statului în care își desfășoară activitatea.

Atașatul de afaceri interne s-a dovedit de-a lungul timpului a fi o componentă importantă în accelerarea și fluidizarea activităților specifice de cooperare polițienească, dar și pentru identificarea de noi oportunități care au putut fi valorificate la nivelul Ministerului Afacerilor Interne și pentru personalul din cadrul acestuia, cum ar fi schimburi de experiență, vizite de studiu, proiecte comune finanțate prin fonduri europene sau alte proiecte care au vizat pregătirea și formarea profesională. Instituția atașatului și-a dovedit eficiența și pentru atingerea unor obiective de țară, cel mai recent exemplu în acest sens fiind aderarea la Spațiul Schengen.

În baza necesităților identificate în urma interpretării datelor, pot fi avansate o serie de recomandări, menite să contribuie la eficientizarea activității atașaților de afaceri interne. Pornind de la ideea că prioritățile atașaților în statul gazdă evoluează constant, prima recomandare constă în trasarea unor priorități și obiective clare și realiste atașaților, și acordarea de instrumente adaptate la noile forme de criminalitate. MAI trebuie să țină cont de dinamica sistemului internațional și de faptul că acesta este influențat de evenimentele cu impact global care au avut loc în ultimii ani și care se resimt și asupra domeniului afacerilor interne, ceea ce duce automat și la schimbarea priorităților atașatului.

Una dintre cele mai frecvente idei care reiese din datele obținute este lipsa fondurilor, așadar, o recomandare în acest sens este creșterea fondurilor alocate atașaților de afaceri interne în desfășurarea mandatului.

Având în vedere frecvența ridicată de participare a atașaților la activități de relații internaționale, se consideră oportună integrarea unor cursuri de diplomație și relații internaționale, diplomație și reprezentare publică internațională, diplomație și Intelligence, precum și cursuri de etichetă și protocol, pentru a putea dezvolta abilitățile necesare reprezentării MAI la diverse evenimente, întâlniri, grupuri de lucru, discuții bilaterale, etc., la cel mai înalt nivel și asigurarea promovării coerente a intereselor în materie de afaceri interne.

De asemenea, este important de menționat faptul că se recomandă actualizarea standardelor de performanță în baza cărora este evaluată activitatea atașaților de afaceri interne. În baza analizei efectuate asupra fișelor de post coroborate cu datele empirice reiese faptul că aceste standarde, deși prezente la nivelul fișelor de post, lasă impresia unei abordări pur birocratice, care nu mai suprinde întocmai realitatea zilelor noastre și valoarea strategică atașatului de afaceri interne. Spre exemplu, adoptarea noii legi privind cooperarea polițienească,

Legea 51/2025, aduce noi atribuții în sfera de activități a atașaților de afaceri interne, iar standardele în forma actuală nu reflectă și aceste noi atribuții referitoare la accesarea bazelor de date.

Conform sugestiilor oferite de către respondenți, se recomandă integrarea în programele de formare profesională continuă a atașaților a unor cursuri, conferințe, workshop-uri, stagii de pregătire care să îi ajute pe atașați să își formeze sau să își dezvolte competențele de comunicare scrisă și orală în limba străină a statului în care este acreditat și a limbii engleze. În completarea acestora, și pe baza mențiunilor atașaților de afaceri interne cu privire la inteligența emoțională și la necesitatea de gestionare a stresului profesional, este recomandabil să se identifice programe de formare care să contribuie la dezvoltarea de abilități socio-emoționale ale atașaților.

Ținând cont de interpretarea datelor colectate în urma desfășurării interviurilor, din care reiese faptul că fluxul de sarcini al atașaților de afaceri interne este unul ridicat și că infracționalitatea se diversifică și este în creștere, se recomandă sporirea numărului de atașați de afaceri interne acreditați în străinătate prin extinderea rețelei de reprezentare externă.

Pe baza interpretării datelor colectate prin cele două metode de cercetare, se recomandă continuarea procesului complex și riguros de selecție astfel încât MAI să asigure trimiterea la post a celei mai potrivite persoane pentru spațiul respectiv, având în vedere particularitățile fiecărei țări în parte, dar și îmbunătățirea cadrului bilateral de cooperare în materie de afaceri interne.

Având în vedere caracterul repetitiv al răspunsurilor referitoare la necesitatea schimbului de experiență, este recomandată integrarea unor programe de schimb de experiență între atașații români de afaceri interne și atașații din alte state.

Chiar dacă în ultimii 20 de ani atașatul de afaceri interne s-a constituit într-un liant eficient între MAI și autoritățile din statul de acreditare, atât pe chestiuni polițienești, cât și pe cele de relații internaționale în sfera de activitate a MAI, instituția atașatului de afaceri interne nu a făcut obiectul unor cercetări ample în domeniu. Secțiunea de revizuire a literaturii ne arată că, la nivel național, există doar două lucrări care abordează exclusiv subiectul atașaților de afaceri interne, acestea regăsindu-se sub forma unei cărți și a unei teze de doctorat, ambele scrise

în primii ani în care MAI a demarat practica acreditării atașaților, respectiv în anul 2005 și anul 2011.

Ambele lucrări abordează subiectul atașatului de afaceri interne strict din perspectiva statutului său dual, respectiv aceea de polițist și de diplomat, evidențiind mai degrabă drepturile și obligațiile pe care aceștia le au din cele două perspective. Nu a fost identificată o abordare concretă a activităților derulate de către aceștia, impedimentele în desfășurarea mandatului, și cu atât mai mult lipsește analiza din sfera atașaților acreditați în state UE raportat la cei acreditați în afara UE, atașați acreditați bilateral sau cu acreditare multiplă, ori pe lângă organizații internaționale sau chiar să se facă o distincție pe baza relațiilor de vecinătate ale României sau pe aspecte regionale.

Lipsa unor studii și cercetări academice cu privire la atașatul de afaceri interne a fost identificată și la nivel internațional. Absența unor cercetări ample în acest domeniu, atât la nivel național, cât și internațional, au limitat revizuirea literaturii de specialitate la cele două cărți menționate mai sus și la fișele de post ale atașaților de afaceri interne.

O altă limitarea a constat în faptul că principalul act normativ care reglementează activitatea atașaților de afaceri interne, OMAI S/207din 22.08.2012, este un document secret, astfel că informațiile din acesta nu pot fi făcute publice și nici valorificate la nivelul prezentului demers științific. Acest lucru a limitat analizarea statutului atașatului și a activităților specifice strict la fișele de post și la discuțiile purtate cu profesioniștii din cadrul MAI, aceștia la rândul lor ținând cont de reglementările Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate.

În egală măsură, faptul că subiectul atașatului de afaceri interne este unul insuficient explorat s-a constituit într-o limitare în sine, și din cauza căreia, dacă nu ar fi existat suportul primit din partea specialiștilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin punerea la dispoziție a fișelor de post, a documentelor administrative neclasificate cu privire la atașați și a altor informații care să completeze prezenta lucrare, cercetarea acestui subiect s-ar fi transformat într-un demers greoi și dificil, dacă nu chiar imposibil.

Direcțiile viitoare de cercetare constau în modalitatea de integrare a Inteligenței Artificiale în activitatea atașaților de afaceri interne și analizarea oportunității extinderii rețelei de atașați de afaceri interne în Orientul Mijlociu.

Nu în ultimul rând, o viitoare direcție de cercetare valoroasă, care să completeze prezentul studiu, ar fi explorarea ecosistemului relațiilor internaționale și al cooperării polițienești în lipsa funcției de atașat de afaceri interne. Astfel, ar fi interesant de surprins redistribuirea sarcinilor din sfera cooperării polițienești și a diplomației către structurile centrale sau teritoriale ale MAI, ori către alți membri ai misiunilor diplomatice, presiunea sarcinilor bivalente derulate de către atașat, precum și consecințele ori implicațiile asupra obiectivelor de afaceri interne ale României, generate de lipsa acestei funcții. Această cercetare nu doar că ar fi o contribuție la domeniul relațiilor internaționale, dar ar consolida și mai mult profilul atașatului de instrument esențial al relațiilor internaționale, așa cum se conturează în prezentul demers științific.

Această lucrare contribuie la extinderea cunoașterii științifice în domeniul relațiilor internaționale, prin introducerea conceptului de atașat de afaceri interne, în calitate de promotor al acestui domeniu. În ceea ce privește componenta de cooperare polițienească, este important de menționat faptul că toate cărțile care tratează acest subiect, abordează alte canale de cooperare polițienească, cum ar fi Biroul Interpol, SIRENE, Punctul Național Focal sau ofițerul de legătură, și mai puțin atașatul de afaceri interne. Astfel că, prezenta teză are potențialul de a oferi o perspectivă mai aprofundată asupra rolului specific al atașatului de afaceri interne în facilitarea și intensificarea cooperării polițienești.

De asemenea, ce adaugă un plus de relevanță acestei cercetări este faptul că rezultatele și concluziile formulate în baza studiului de caz pot fi valorificate la nivelul structurilor competente din cadrul MAI. Aceste structuri coordonează activitatea atașatului, iar rezultatele cercetării vor putea fi integrate în direcțiile viitoare de acțiune ale departamentului în scopul accentuării suportului oferit atașaților în derularea mandatului. Teza se poate constitui și într-un ghid detaliat al atașatului de afaceri interne pentru întreg personalul din cadrul MAI care dorește să candideze pentru acest post, pentru categoriile de personal care interacționează cu atașatul de afaceri interne sau chiar pentru atașat în sine.

Relevanța temei în cadrul domeniului studiat se justifică prin faptul că această cercetare este una actuală și este printre puținele în acest domeniu care poate să prezinte într-o manieră comprehensivă, prin sursele și răspunsurile concludente primite în urma aplicării metodelor de

cercetare calitative, profilul atașatului român de afaceri interne, ca important intrument în domeniul relațiilor internaționale.

Contribuția proprie adusă prin această cercetare nu constă doar în creionarea profiului, a rolului atașatului de afaceri interne și în adcuerea în actualitate a acestui standard ocupațional, ci și prin teoretizarea cooperării polițienești, introducerea conceptului de cooperare poliținească informală la nivel național într-un format academic, delimitarea cooperării polițienești de cooperarea judiciară în materie penală (doi termeni des confundați în literatura de specialitate existentă la nivel național), conceptualizarea relațiilor internaționale în domeniul afacerilor interne, diferențierea clară a atașaților de afaceri interne de alte categorii profesionale din domeniul afacerilor interne, mai exact de ofițerii de legătură și de consilierii diplomatici, și nu, în ultimul rând, conturarea modelului de atașat de afaceri interne din alte state relevante pentru prezentul studiu. Contribuția proprie se poate defini și prin propunerile de optimizare a activității atașaților de afaceri interne, în baza neajunsurilor surprinse în urma efectuării interviurilor individuale. Toate aceste aspecte se pot constitui înclusiv în elemente de noutate pentru domeniul studiat.

Așadar, contribuția proprie poate fi văzută atât ca având relevanță din punct de vedere academic, pentru domeniul relațiilor internaționale și al studiilor europene, cât relevanță din punct de vedere practic și aplicativ, în domeniul afacerilor interne.

Concluziile formulate în acest capitol și răspunsul la întrebarea de cercetare evidențiază faptul că atașatul de afaceri interne este un instrument de cooperare polițienească și de consolidare a relațiilor interstatale, având atât statut de polițist, cât și de diplomat. Acest model de atașat de afaceri interne a fost integrat la nivelul Ministerelor de Interne din mai multe țări și este unul standardizat, chiar și în lipsa unor reglementări internaționale care să statueze profilului unui astfel de atașat. Datele obținute prin cele două metode de cercetare contribuie la conturarea profilului atașatului de afaceri interne și de asemenea îl plasează pe scena internațională drept o componentă esențială în arhitectura cooperării internaționale în domeniul afacerilor interne. Atașatul de afaceri interne asigură un canal specializat de dialog, schimb de informații și coordonare operativă și neoperativă între România și statele partenere, iar rolul său devine unul și mai important în contextul actual al provocărilor transfrontaliere și al evoluției

tehnologiilor emergente, și poate fi privit din plan național, european sau chiar și global, internațional.

În plan național, rolul atașatului de afaceri interne este de a sprjini structurile naționale în derularea activităților de cooperare polițienească, fie ele operative sau neoperative, precum și de a debloca parteneriate ori oportunități de cooperare pe diverse paliere. Atașatul de afaceri interne este reflexia necesității de a menține o compoenentă internațională constantă și orientată strategic pe plan național în contextul creșterii criminalității și a diversificării mijlaocelor infracționale. Această compoenentă este importantă la nivel național pentru că facilitează nu doar cooperarea pe chestiuni punctuale, ci și importul de bune practici și asigură vizibilitatea MAI în raport cu partenerii instituționali străini.

Pe plan european și internațional, rolul atașatului de afaceri interne se conturează nu doar prin facilitarea activităților specifice de cooperare polițienească, ci și din poziția de instrument de soft power în relațiile internaționale, acționând ca o punte și uneori, ca singur canal de comunicare, între două state, pe chestiuni din sfera lui de competență.

Subiectul acestei teze de doctorat este relevant în domeniul relațiilor internaționale și al studiilor europene, deoarece, atașatul de afaceri interne reprezintă un instrument strategic de securitate, capabil să îmbine atribuțiile din sfera cooperării polițienești internaționale cu cele din sfera diplomației, atribute atât de necesare în contextul dinamicii domeniului relațiilor internaționale și al diversificării mijloacelor infracționale. Această lucrare este cu atât mai mult relevantă cu cât subiectul atașatului de afaceri interne al României nu a fost studiat din anul 2011. Din anul 2011 și până în prezent, în România s-au produs schimbări majore, atât în arhitectura instituțională de securitate a statului, cât și în ceea ce privește evenimentele cu impact asupra țării, cum ar fi aderarea la Spațiul Schengen. Astfel, prin prezentul demers științific s-a urmărit aducerea în actualitate a acestui standard ocupațional, prin conturarea profilului atașaţtuluui de afaceri interne și surpinderea noilor provocări cu care acesta se confruntă în derularea mandatului. Toate acestea, cu scopul de a reliefa care este contribuția sa esențială la domeniul relațiilor internaționale.

Studiul contribuie la fundamentarea și optimizarea prezenței României în rețelele de cooperare internațională în domeniul afacerilor interne, iar cercetarea poate să reprezinte un punct de pornire pentru cei care vor să aprofundeze acest subiect în viitor, chiar să se analizeze

mai detaliat rolul acestora, prin alte metode de cercetare, cum ar fi interviul cu factori decizionali sau parteneri instituționali din statele gazdă, care ar putea oferi o nouă perspectivă asupra eficienței misiunilor și nivelul de integrare al atașaților de afaceri interne din România. De asemenea, se pot realiza studii comparative între modele din alte țări privind funcția atașatului de afaceri interne, identificând bune practici care ar putea fi adaptate în contextul intern.

Bibliografie

Bibliografie primară

”Liaison Officer Positions’” as discussed in the meeting of the Trevi Working Group III on 25-27 February 1987 in Brussels, TREVI (1987a)

”Minutes of the meetings of TREVI Working Group III held in London on 18 September 1986”, item 7 ‘Exchange of Liaison Officers’, TREVI (1986a)

Acordul între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Departamentul Federal al Apărării, Protecţiei Civile şi Sporturilor din Confederaţia Elveţiană privind protecţia informaţiilor clasificate din domeniul apărării din 26.11.2003 (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 183, 03 martie 2004), <https://lege5.ro/App/Document/gqytgnbz/pentru-romania-atasatul-apararii-militar-aero-si-naval-ambasada-romaniei-in-confederatia-elvetiana-acord?pid=24843540#p-24843540> [accesat la data de 12.10.2024]

Acordul privind cooperarea dintre România și Oficiul European de Poliție din 25.11.2003 (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 492), art. 4 <https://lege5.ro/App/Document/gqytgnbs/acordul-privind-cooperarea-dintre-romania-si-oficiul-european-de-politie-din-25112003> [accesat la data de 17.10.2024]

Adresa DGMRU către toate structurile MAI privind organizarea cursului de pregătire de bază pentru atașați de afaceri interne/ofițeri de legătură

Anderson, Malcom, *Policing the World: Interpol and the Politics of International Police Cooperation* (Oxford University Press, 1989)

Anunț recrutare atașat de afaceri interne, Grecia

Anunț recrutare atașat de afaceri interne, Italia

Anunț recrutare atașat de afaceri interne, ONU

Anunț recrutare atașat de afaceri interne, Spania

Ashworth*, Lucian M., A History of International Thought: From the origins of the modern state to academic international relations* (Routledge, 2014)

Bendel, Petra and Servent, Ariadna Ripoll, ”Asylum and Refugees Protection: Asylum policies and crisis” *The Routledge Handbook of Justice and Home Affairs Research*, ed. by Ariadna Ripoll Servent and Florian Trauner (Routledge, 2018)

Berridge, G. R., *Outposts of diplomacy: a history of the embassy* (Reaktion Books, 2024)

BIBLIOGRAFIA de studiu de studiu necesară pentru susținerea concursului de admitere la cursul de pregătire de bază pentru atașații de afaceri interne și ofițerii de legătură anexată Adresei DGMRU către toate structurile MAI privind organizarea cursului de pregătire de bază pentru atașați de afaceri interne/ofițeri de legătură

Buzescu, Gheorghe, *Cooperare polițienească internă și internațională*, (Editura Sitech, Craiova, 2020)

Cârjan, Lazăr, *Istoria Poliției Române de la origini până în 1949* (Editura Vestala, București, 2000)

Coman, Florian și Suceavă, Ion, *Criminalitatea si organizațiile internaționale* (Editura Romcartexim, București, 1997)

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în cadrul Ambasadei României în Regatul Țărilor de Jos, la Haga)*

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în Republica Italiană, la Ambasada României de la Roma)*

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în Republica Bulgaria)*

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în cadrul Ambasadei României la Viena – Republica Austria)*

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în cadrul Ambasadei României în Regatul Danemarcei)*

Comisia de selecționare, MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *INFORMARE privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI (în Regatul Spaniei, la Ambasada României la Madrid)*

Consiliul Uniunii Europene, *Decizia 2003/170/JAI privind folosirea comună a ofițerilor de legătură detașați de autoritățile de aplicare a legii din statele membre din UE (2003)*, *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32003D0170> [accesat la data de 16.04.2025]

Constitution of ICPO-INTERPOL (1956), *Interpol* <https://www.interpol.int/Who-we-are/Legal-framework/Legal-documents> [accesat la data de 21.06.2024]

Convenția de la Viena din 18 aprilie 1961 cu privire la relațiile diplomatice, (Buletinul Oficial nr. 8, 8 iulie 1968), <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/21262> [accesat la data de 03.03.2024]

Corciu, Eugen și Băloi, Aurel Mihail, *Instituții de Cooperare Polițienească – noțiuni introductive* (București, Editura Ministerului Administrației și Internelor, 2006)

DECLARAȚIE UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI din 10 decembrie 1948 (Broșura din 10 decembrie 1948), art. 13, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/22751> [accesat la data de 03.04.2025]

Deletant, Dennis, *Romania Under Communist Rule* (Fundația Academia Civică, 2006)

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatului de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Viena – Republica Austria*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatului de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Republica Franceză*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatului de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Republica Bulgaria*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatului de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Haga – Regatul Țărilor de Jos*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatului de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Regatul Spaniei*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Atena – Republica Elenă*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Misiunii Permanente a României pe lângă Organizația Națiunilor Unite – New York, Statele Unite ale Americii*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Budapesta – Ungaria*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Republica Serbia – la Belgrad*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României la Dublin – Irlanda*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIȘA POSTULUI Atașatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Republica Italiană*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIŞA POSTULUI Ataşatui de afaceri interne din cadrul Consulatului General al României la Bonn – Republica Federală Germania*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIŞA POSTULUI Ataşatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Ucraina*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIŞA POSTULUI Ataşatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Republica Moldova – la Chişinău*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIŞA POSTULUI Ataşatui de afaceri interne în Republica Columbia*

Direcția Generală Afaceri Europene Schengen și Relații Internaționale, Ministerul Afacerilor Interne, *FIŞA POSTULUI Ataşatui de afaceri interne din cadrul Ambasadei României în Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, la Londra*

Epure, Valentin Iulian, *Cooperarea polițienească europeană pentru menținerea ordinii și siguranței publice. Tratatul de la Prum*, (București, 2019), teză de doctorat, <https://rei.gov.ro/index.php?&ddpN=917523103&we=7de50869e17bec77664920c1aeae1a47&wf=dGFCall&wtok=&wtkps=jVHLbsIwEPwV5HMJdpw4xLnwBRUS/YGN7RJD4gQ/iATqv9cOCKm9tDfv7szs7Bg443fHS45mf+4dat4bxylHTksUX2V85viIiTjOSpc2FOw03MB082XG3Vifus+qgJu9jWvSstYX09oGFq7HRM452nnUQNS7L5XMU5WniqahANGpzcch39WkKnNKMOW9dp47BVZ0SaOoOZpc9hc0Y5WQDEDIEoNIRBKd86A3L3hqUryo/eg/qS1AXgOg5ityOVp8k/87fYIfTM1JVZCSMExZ8/UQHF6YqHe+JNC2qPFjXMVs5GT2hw3Z0kTd0npJMPp9LXz7NYtfppaj4qXDKEOvsgG0yYQBL0XI5OjAqn1oey3Uk5EWR0YMVU3BqtUVemW8NisxjpOyEQ+raey118oocCLl8Q0=&wchk=21ca8fdc3834732d7498597ea85e3a14c5d3d416> [accesat la data de 04.09.2024]

Expunere de motive la proiectul de Lege privind cooperarea polițienească internațională (n.d.), *Secretariatul General al Guvernului*, <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2024/12/EM-3.pdf> [accesat la data de 13.11.2024]

General Secretariat of the Council of the European Union, *Internal security strategy for the European Union: towards a European security model. (*Publications Office, 2010), <https://data.europa.eu/doi/10.2860/87810> [accesat la data de 12.07.2024]

HOTĂRÂRE nr. 1.822 din 28 octombrie 2004 privind stabilirea locurilor de muncă şi activităţilor cu condiţii deosebite, speciale şi alte condiţii, specifice pentru poliţişti (Monitorul Oficial, nr. 1032, 08 noiembrie 2004) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/56471> [accesat la data de 18.12.2024]

HOTĂRÂRE nr. 840 din 14 septembrie 2023 privind reorganizarea unor structuri din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (Monitorul Oficial, nr. 830, 14 septembrie 2023), <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/274478> [accesat la data de 01.12.2024]

Hotărârea nr. 306/2005 pentru aprobarea Strategiei actualizate privind reforma instituţională a Ministerului Administraţiei şi Internelor în perioada 2005-2006, (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 355, 27 aprilie 2005) <https://lege5.ro/App/Document/g4ydcojt/strategia-actualizata-

privind-reforma-institutionala-a-ministerului-administratiei-si-internelor-in-perioada-2005-2006-hotarare-306-2005> [accesat la data de 12.08.2024]

Hurdubaie, Ioan, Instrumente ale cooperării internaționale în domeniul valorificării mijloacelor criminalistice de probațiune (Editura ERA, 2006)

Iamandi, Luca, *Tactica cooperării polițienești între state* (Editura Sitech, Craiova, 2009)

Informare privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI în Regatul Spaniei

Informare privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI în Italia

Informare privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI în Danemarca

Informare privind modalitatea de desfășurare a probelor pentru selecția AAI în Asutria

Jedege, Francis, *Doing a PhD in the Social Sciences* (Routledge, 2021)

LEGE nr. 51 din 28 aprilie 2025 privind cooperarea polițienească internațională și pentru modificarea unor acte normative în domeniu, (Monitorul Oficial nr. 384 din 30 aprilie 2025), <https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/297014> [accesat la data de 16.02.2026]

LEGE nr. 363 din 28 decembrie 2018 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, măsurilor educative și de siguranță, precum și privind libera circulație a acestor date, (Monitorul Oficial, 7 ianuarie 2019) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/209627> [accesat la data de 18.02.2025]

LEGE nr. 678 din 21 noiembrie 2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (Monitorul Oficial, nr. 783 din 11 decembrie 2001) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/32589> [accesat la data de 17.10.2024]

Legea 76 din 2 aprilie 2023 privind organizarea și funcționarea Sistemului informatic național de semnalări și participarea României la Sistemul de informații Schengen, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România (Monitorul Oficial, nr. 282, 05 aprilie 2023) < https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/266574> [accesat la data de 14.09.2024].

*LEGEA nr. 218 din 23 aprilie 2002 (*republicată*) privind organizarea și funcționarea Poliției Române* (Monitorul Oficial nr. 170, 02 martie 2020), <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223421> [accesat la data de 12.08.2024]

*LEGEA nr. 302 din 26 iunie 2004 (*republicată*) privind cooperarea judiciară internațională în materie penală* (Monitorul Oficial, nr. 411, 27 mai 2019) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/53158 > [accesat la data de 11.09.2024]

Legea nr. 56/2018 privind cooperarea autorităţilor publice române cu Agenţia Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 211, 08 martie 2018) <https://lege5.ro/App/Document/gi3teobuguzq/unitatea-nationala-europol-lege-56-2018 > [accesat la data de 15.09.2024]

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Ambasadei României la Viena – Republica Austria*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în Regatul Spaniei, la Ambasada României la Madrid*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Ambasadei României în Republica Moldova, la Chişinău*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Ambasadei României în Republica Serbia, la Belgrad*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Ambasadei României în R. Elenă, la Atena*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Misiunii Permanente a României pe lângă ONU – New York*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Consulatului General al României la Bonn – Republica Federală Germania*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în cadrul Ambasadei României în Regatul Țărilor de Jos, la Haga*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în Republica Bulgaria*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne la Ambasada României în Ungaria, la Budapesta*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în Republica Franceză, Ambasada României la Paris*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Anunț privind organizarea selecției în vederea încadrării prin recrutare din sursă internă a unui post de ataşat de afaceri interne în Republica Columbia*

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, *Tabel corelare competențe – conținuturi. Desfășurător tematic*

Ministerul de Interne, *Organizarea şi funcţionarea Organelor Ministerului de Interne de la înfiinţare până în prezent* (1978)

Netherlands' National Criminal Intelligence Service (CRI), *Results of survey in the TREVI 92 Working group regarding liaison officers* (1992), Letter to the Ministry of Justice from 25 September 1990

Nota de Fundamentare – OUG nr. 136/27.11.2024 (n.d.), *Guvernul României* <https://gov.ro/ro/print?modul=subpagina&link=nota-de-fundamentare-oug-nr-136-27-11-2024 > [accesat la data de 10.09.2024]

Oltean, Gelu, *Poliţist sau diplomat? Ghidul ataşatului de afaceri interne* (Editura Ministerului Administraţiei şi Internelor, 2005)

ORDIN nr. 209 din 29 decembrie 2025 privind activităţile de relaţii internaţionale şi de afaceri europene la nivelul Ministerului Afacerilor Interne (Monitorul Oficial nr. 18, 14 ianuarie 2026), <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/306378> [accesat la data de 10.02.2026]

Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, *Directiva (UE) 2023/977 a Parlamentului European şi a Consiliului din 10 mai 2023 privind schimbul de informaţii dintre autorităţile de aplicare a legii ale statelor membre şi de abrogare a Deciziei-cadru 2006/960/JAI a Consiliului* (2023), *EUR-Lex,* <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=oj:JOL_2023_134_R_0001> [accesat la data de 06.02.2025, 18.02.2025]

Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, *Regulamentul (UE) 2019/1240 al Parlamentului European şi al Consiliului din 20 iunie 2019 privind crearea unei reţele europene a ofiţerilor de legătură în materie de imigraţie (2019)*, *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32019R1240> [accesat la data de 16.04.2025]

Pintilie, Ligia Teodor și Ștefan, Cristian-Eduard, *Cooperarea internațională judiciară și polițienească*, (Editura Sitech, 2007)

Pop, Ștefan, *Tactica cooperării polițienești europene și internaționale* (Editura Sitech, 2009)

Popescu, Oana Andreea, *Standardizarea comunicării internaționale polițienești* (Editura Fair Partners București, 2018)

Proiect de Lege privind cooperarea poliţienească internaţională şi pentru modificarea unor acte normative în domeniu (06 noiembrie 2024), *Guvernul României*, <https://e-consultare.gov.ro/w/2024/11/proiectul-de-lege-privind-cooperarea-politieneasca-internationala-si-pentru-modificarea-unor-acte-normative-in-domeniu/> [accesat la data de 06.02.2025]

REGULAMENT din 17 octombrie 2016 de organizare şi funcţionare a Direcţiei Generale Afaceri Europene, Schengen şi Relaţii Internaţionale (Monitorul Oficial nr. 873, 1 noiembrie 2016) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/212470> [accesat la data de 21.05.2024]

Regulamentul de organizare şi funcţionare al Ministerului Afacerilor Externe, din 01.09.2023 (Monitorul Oficial, Partea I, nr. 927, 13 octombrie 2023) <https://lege5.ro/App/Document/ge2dcmbsg4yde/regulamentul-de-organizare-si-functionare-al-ministerului-afacerilor-externe-din-01092023> [accesat la data de 17.12.2024]

REPORT OF THE VOLUNTARY BASED FACT-FINDING MISSION TO ROMANIA AND BULGARIA ON THE APPLICATION OF THE SCHENGEN ACQUIS AND ITS DEVELOPMENTS SINCE 2011 (2022), *European Commission*, <https://home-affairs.ec.europa.eu/bulgaria-and-romania-fact-finding-mission-report_en> [accesat la data de 12.08.2024]

Schengen police cooperation Handbook, addendum 3, 8698/08 ADD 3, (Brussels, Council of the EU, 2008)

Stancu, Șerban, Drăghici, Constantin, Iacob ,Adrian, Ignat, Andrei-Dragoș, *Drept polițienesc și contravențional* (Editura Tritonic, București, 2003)

Stoica, Mihai Gheorghe și Cătuți, Constantin Cristian, *Cooperare polițienească internațională în România*, (Editura Paper Print Invest, București, 2006)

Storskrubb, Eva and Wallerman, Anna, ”Judicial Cooperation in Civil Matter: Coming of age?”, *The Routledge Handbook of Justice and Home Affairs Research*, ed. by Ariadna Ripoll Servent and Florian Trauner (Routledge, 2018)

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (Versiunea consolidată) (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 26.10.2012) <https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj/eng> [accesat la data de 09.07.2024]

Trauner, Florian and Servent, Ariadna Ripoll, ”Justice and Home Affairs Research: Introducing the state of the art amd avenues for further research”, *The Routledge Handbook of Justice and Home Affairs Research*, ed. by Ariadna Ripoll Servent and Florian Trauner (Routledge, 2018)

Weyembergh, Anne and Brière, Chloé, ”EU Criminal Law: An expanding field for research, with some uncharted territories”, *The Routledge Handbook of Justice and Home Affairs Research*, ed. by Ariadna Ripoll Servent and Florian Trauner (Routledge, 2018)

Wilkinson, Paul, *International Relations: A very Short Introduction*, 1st edition (Oxford University Press, 2007)

Williams, Phil and Savona, Ernesto Ugo, *The United Nations and Transnational Organised Crime*, ed. by Williams and Savona (Routledge, 1996)

Zabou, Dumitru, *Statutul juridic al ataşatului de afaceri interne*, teză de doctorat, (Academia de Poliție, 2011) *am obținut aprobare pentru a accesa și studia această teză de doctorat în data de 07 noiembrie 2024, doar cu permisiunea Academiei de Poliție ”Alexandru Ioan Cuza” București